

Omer Ibrahimagić, Bosanski identitet i suverenitet, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, 2012, 827 str.

Uvod

Profesor emeritus Omer Ibrahimagić, koji je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu proveo duže od 40 godina u svojstvu nastavnika na predmetima Politički sistem Bosne i Hercegovine, ranije SFR Jugoslavije, i Osnove države i prava, zasigurno je kompetentan i stručan znanstvenik da se bavi političkom historijom Bosne i Hercegovine. Njegovu naučnu relevanciju i akademsku educiranost potvrđuju 23 napisane knjige i stotine objavljenih tekstova, eseja, komentara, prikaza i kritika. Dodatno, očita je i vrlo intenzivna njegova društvena angažiranost i proaktivno djelovanje spram događaja, nikad reaktivno, *kada'en*, kada su svi generali "poslije bitke pametni". Pisanjem o Bosni i Hercegovini bavi se duže od dvadeset godina (1992–2011), od godine njezina međunarodnog priznanja, sve vrijeme njezina stradanja pod agresijom Srbije, Hrvatske i Crne Gore, u vrijeme genocida u Srebrenici, Dejtonskog sporazuma i tokom sedamnaest godina poslijedejtonskog mira. U tom vremenu napisao je blizu dvije stotine dužih i kraćih radova, eseja, komentara i nekoliko značajnih knjiga. Posljednja od njih jeste *Bosanski identitet i suverenitet*, izdata u 2012. godini. Prema priznanju samog autora, u nju je uvrstio one radove koji se tiču identiteta, integriteta i suvereniteta Bosne i Hercegovine kao države i Bošnjaka kao naroda.

Tehnički podaci o knjizi

U izdanju Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava 2012. godine izašla je knjiga *Bosanski identitet i suverenitet* autora prof. dr. Omera Ibrahimagića. Knjiga ima 827 stranica B-5 formata i tvrdog uveza. Recenzenti knjige su: prof. dr. Ferid Muhić, prof. dr. Asim Mujkić i Hajrudin Somun. Knjiga sadrži predgovor samog autora i predgovor Asima Mujkića, a pogovor je napisao Ferid Muhić. Knjiga je podijeljena na poglavlja. Na kraju su dati prilozi (str. 785–815), biografija autora i pogovor. Prvo poglavlje nosi naziv *Prolegomena*. Ostala su poglavlja uređena hronološkim slijedom tekstova po godinama nastanka i objavljivanja u razdoblju od 1992. do 2011. godine, dakle punih dvadeset godina autorova znanstvenog bavljenja historijom Bosne i Hercegovine s ciljem odbrane njezina identiteta, integriteta i suvereniteta. Broj i obim tekstova razlikuje se od godine do godine.

Aktuelnost tematike knjige

Tematika knjige je politička historija Bosne i Hercegovine u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Svakako da to implicira posvemašnju aktuelnost obrađivane problematike iz hiljadugodišnje bosanske historije, bez obzira na to o kojem se periodu bosanske historije radi. Samo se na temelju historijskih činjenica živi sadašnjost i gradi budućnost države i naroda. Štaviše, i sama je politika trajna ljudska aktivnost te nema društva bez politike. Stoga je samo bavljenje političkim temama ravno nužnoj društvenoj aktuelnosti i recepciji. To se odnosi i na ovu knjigu. Njezina je pojava utoliko značajnija kada se ima u vidu nestabilno političko stanje u državi i planirani popis stanovništva 2013. godine. Autor je u njoj ponudio ne samo analize već i rješenja gorućih političkih problema u Bosni i Hercegovini, zatim je pojasnio pojam nacije i napravio jasnu distinkciju između nacionalne, vjerske i regionalne identifikacije. To je od velike pomoći, posebno Bošnjacima, da se pravilno nacionalno, jezički i vjerski izjasne prilikom planiranog popisa kao **Bošnjaci** koji govore **bosanskim jezikom** i prakticiraju **islam**. Uostalom, za nas je *farzi-ajn* da se držimo Ustava Bosne i Hercegovine koji priznaje samo tri konstitutivna naroda: Bošnjake, Hrvate i Srbe. Isto tako, na etnonacionalnom principu ustrojena je i vlast. To su ustavne kategorije. To su sadašnja pravila igre. Višestoljetna historija Bosne i Hercegovine svjedoči o stalnom nastojanju njezinih susjeda da je unište kao državu i pripoje sebi, a da Bošnjake, ako ih već ne mogu iskorijeniti, svedu na beznačajan politički faktor. Ipak, bez obzira na takve okolnosti, Bosna i Hercegovina je nadživjela sve te pokušaje i pokazala se kao trajna kategorija. Jednako tako, borba za očuvanje njezina identiteta, teritorijalnog integriteta i političkog suvereniteta/nezavisnosti trajna je i uvijek aktuelna.

Ocjena i kategorizacija knjige

Ova knjiga ima sva obilježja savremene naučne knjige. Metodologija, jezik i stil, korištena terminologija i literatura respektiraju naučne standarde. Ona je iznimno važan doprinos historiografiji Bosne i Hercegovine, naročito bošnjačkog naroda. Njezina pojava čini se još važnijom kada se ima u vidu doskorašnji nedostatak objektivnih i na dokumentima zasnovanih publikacija o bosanskoj povijesti i Bošnjacima. Autor knjige Ibrahimagić, svjestan iskrivljavanja bosanske historije i konstantne negacije bošnjačkog naroda, ovu svoju knjigu koncipirao je tako da na početku u *Prolegomeni* ili uvodnom dijelu sačini izbor relevantnih tekstova drugih autora i historijskih dokumenata od nastanka Bosne do Dejtonskog sporazuma i Presude Međunarodnog suda pravde u Haagu o genocidu u Srebrenici s ciljem dokazivanja

da Bosna nije od jučer i da je njezino društvo oduvijek bilo viševjersko i višenacionalno. Navedimo neke: Povelja Kulina bana (1189), Uzroci propasti Srednjovjekovne Bosne, Ahdnama Mehmeda Fatiha (1463), Prvi osmanlijski popis stanovništva Bosne, Pokret za autonomiju Bosne, Kako su Bošnjaci pravoslavci postali Srbi, a Bošnjaci katolici Hrvati, Kako je Bosni oduzeta Sutorina, Muslimanske rezolucije protiv ustaških i četničkih zločina, Odluka II zasjedanja AVNOJ-a, Deklaracija II zasjedanja ZAVNOBiH-a, Referendum o nezavisnosti i suverenosti Bosne i Hercegovine, svi dosadašnji ustavi Bosne i Hercegovine i bivše Jugoslavije, Odluka Suda Bosne i Hercegovine o konstitutivnosti itd. Ovaj dio knjige, uz vrijednost koju joj daje, može se nazvati i šifrom za bolje razumijevanje narednih autorovih tekstova posloženih po godinama nastanka. Spomenimo neke od njih: *Bosna je unikum Evrope*, *Protiv etničke podjele Bosne*, *Nema dileme narod ili država*, *Bošnjaci su evropski politički narod*, *Bošnjački sabor*, *Reintegracija Bosne*, *Državne institucije Bosne i Hercegovine u perspektivi*, *Identitet Bošnjaka ukorijenjen je u Zemlji Bosni*, *Restitucija Republike Bosne i Hercegovine*, *Entitetsko glasanje*, *Zašto Bošnjačka akademija nauka i umjetnosti?*, *Političko i pravno proturječje u primjeni Dejtonskog sporazuma* i dr. Upravo ova knjiga govori o tim temama s naučnog i analitičkog aspekta, bez emocija i strasti, bez subjektivnosti i prethodnih predrasuda. U prilogu knjige autor je naveo dva važna dokumenta: “Otvoreni apel 202 bh. intelektualca” i “Pismo podrške 69 intelektualaca iz svijeta” poslana na adrese važnih međunarodnih organizacija da se ubrza državna obnova multietničke Bosne i Hercegovine. Sadržaj knjige govori nam da je Ibrahimagić, osim pisanja o Bosni i Hercegovini, značajan dio svog intelektualnog rada posvetio, kazao je recenzent Asim Mujkić, promišljanju i artikuliranju bošnjačke nacionalne svijesti, naglašavajući njegovu sudbinsku vezanost za historiju i prostor Bosne i Hercegovine i definirajući njegove identitetske odrednice. Recenzent Ferid Muhić konstatirao je da je ova knjiga posebna vrsta intelektualnog patriotskog radara koji neumorno i precizno detektira sve magistralne događaje koji su se zbili nad nebom Bosne u posljednjem mileniju. Njezino je objavljivanje od velike koristi široj javnosti, akademskoj zajednici, studentima i svim domoljubima koji žele znati više o svojoj domovini. Iskrene čestitke autoru, izdavaču i recenzentima.

Nusret Kujraković